

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 318-1908)

Originalt emne

Observatoriet Ole Rømer

Observatorium

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 1. oktober 1908](#)
- 2) [Byrådsmødet den 25. februar 1909](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 1. oktober 1908 - side 8

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 318-1908)

Andragende om at faa overladt et Areal paa Marselisborg Mark til Opførelse af et astronomisk Observatorium.

Formanden meddelte, at det var den københavnske Privatastronom Nielsen, der paa den tyske Professor Friedrich Krüfers Vegne havde indsendt Andragendet. For nogle Aar siden havde Byraadet stillet sig meget velvillig overfor et lignende Andragende fra Thorvald Køhl og tilbuddt denne 3000 kv Alen for 2 Kr. pr. kv Alen, og man kunde vel ogsaa i dette Tilfælde stille sig imødekommende, særlig da Observatoriet kunde ligge saa langt ude, at Grunden ikke havde større Værdi.

Vestesen ønskede at se en Tegning af det paatænkte Observatorium.

Müller syntes, det var et betydningsfuldt Tilbud, Aarhus her fik. Et Observatorium vilde være et væsentlig Led i Byens aandelige Udvikling, saa meget mere som Professor Krüger var

en betydelig Videnskabsmand, og som det var to danske Mænds Arbejde, han fortsatte.

Mousten kendte ikke Professor Krügers Kvalifikationer, men syntes ikke godt, man kunde give ham bedre Betingelser end Thorvald Køhl.

Simonsen var enig med dem, der mente, at man skulde stille sig velvillig overfor en saadan Institution, der vilde henlede Opmærksomheden paa Aarhus. Vel skulde man ikke give Grunden helt gratis, men der maatte dog gøres opmærksom paa, at et Observatorium vilde være mere rentabel for Byen end Prinseslottet, hvortil man gav gratis Grund.

Filtborg mente, at den Indstilling, som Marselisborgudvalget havde udarbejdet for 6 Aar siden, kunde lægges til Grund for Forhandlingerne.

Mousten gjorde opmærksom paa, at det af Andragendet fremgik, at vedkommende havde søgt Oplysninger hos Thorvald Køhl.

Marselisborgudvalget bemyndigedes til at svare imødekommende.

Uddrag fra byrådsmødet den 25. februar 1909 - side 19

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 318-1908)

Indstilling fra Skovudvalget om Bemyndigelse for det til at forhandle videre angaaende Opførelse af et astronomisk Observatorium paa Marselisborg Mark med Hr. Friederik Kriiger, Sachsen-Altenburg, med nogle af denne opstillede Betingelser som Forhandlingsgrundlag.

Formanden erindrede om, at der for nogle Aar siden havde været ført Forhandling med Thorvald Køhl angaaende Plads til et Observatorium. Byraadet havde da stillet sig velvillig og tilbudt Grund til 2 Kr. pr. kv Alen, saaledes at Beløbet maatte indestaa uden Afdrag og Forrentning. Paa den nu indkomne Henvendelse fra Privatastronom Friederik Krüger havde man svaret, at man var villig til Forhandling med omtrent samme Vilkaar som var tilbudt Hr. Køhl som Grundlag. Senere var der atter fremkommet Skrivelse fra Hr. Krüger med Anmodning om gratis Grund samt om at Kommunen skulde bygge Observatoriet, hvortil der vilde medgaa henimod 20000 Mark, og endvidere tillade Hr. Krüger paa Grunden at bygge en Villa, som Kommunen efter Hr. Krügers Død skulde overtage. Hr. Krüger skulde saa til Gengæld forpligte sig til at lade sine Instrumenter, der var 40000. Mark værd, tilfalde

Kommunen ved hans Død. Skovudvalget mente at kunne indlade sig paa videre Forhandling med de af Hr. Krüger opstillede Punkter som Grundlag.

Nørgaard spurgte, om der ikke kunde være Anledning til at forhandle med en Autoritet i København om Hr. Krügers Tilbud.

Formanden havde netop tænkt at anmode Observatoriet i København om en Udtalelse, hvilket der var saa meget mere Grund til, som man kun meget lidt kendte til Hr. Krüger og til den Videnskab, han dyrkede.

Müller ansaa et Observatorium med den Udstyrelse, her var Tale om, som en vigtig Erhvervelse for Aarhus, og mente, det vilde blive en videnskabelig Anstalt af Betydning, særlig naar man fastholdt Tanken om at faa et Universitet herover. Saa vidt det kunde ses, var Krügers Observatorium forsynet med Instrumenter langt ud over, hvad Amatørobservatorier ellers var forsynet med, ligesom Instrumenterne ogsaa syntes at staa paa Højde med den moderne Videnskab. Endvidere maatte det bemærkes, at Hr. Krüger var Specialist, idet hans Arbejde nærmest gik ud paa at fortsætte det Studium af de variable Stjerner, der var paabegyndt af de to danske Astronomer d'Arrest og Schjelderup. Det var netop Ønsket om at fortsætte paa samme Breddegrad som de to danske, der bevirkede, at Hr. Krüger søgte hertil. Alt i alt vilde det utvivlsomt være af stor videnskabelig og kulturel Betydning at faa Observatoriet hertil, og det saa meget mere som den almindelige Oplysning ogsaa kunde nyde godt af det.

Simonsen mente, at Sagen fortjente den største Opmærksomhed, og ønskede, at Observatoriet maatte komme hertil, men selvfølgelig maatte man nøje undersøge Sagen først. Han var særlig glad ved Hr. Müllers Udtalelser, der viste megen Forstaaelse af Sagen, fordi han havde faaet den Opfattelse, at man fra en vis Side ønskede at slaa den smukke Plan i Stykker. Et herværende Højreblad havde saaledes forment, at Hr. Krüger var en tysk Spion, der skulde observere, hvad der foregik ude paa Bugten. Skønt Taleren ikke tvivlede om, at Bladet dermed var inde paa det rene Nonsens, saa glædede det ham dog, at Bladet heller ikke paa dette Omraade blev fulgt af dets egne Meningsfæller.

Formanden henstillede til Hr. Simonsen at nøjes med at omtale selve Sagen.

Jakob Jensen foreslog at give Udvalget Bemyndigelse til at forhandle videre.

Det vedtoges at meddele Skovudvalget den begærte Bemyndigelse.